Remissvar

Datum
2026-10-07
Ert datum
2026-06-12
Dnr
2026-00897-1
Er beteckning
KN2026/01343
Handläggare
Charlotte Despres

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet

Att säga ja! (SOU 2026:32)

Statskontoret kommenterar i detta remissvar de förslag som har betydelse ur ett förvaltnings- och styrningsperspektiv, det vill säga förslagen om en statlig rådgivningsfunktion, en incitamentspeng för kommunala åtgärder, ansvarsfördelning vid medfinansiering av transportinfrastruktur samt möjlighet att skriva ned studieskulder.

En statlig rådgivningsfunktion (5.3.1)

Statskontoret delar utredningens bild att staten bör ta ett samlat ansvar för att stödja kommuner vid stora företagsetableringar. Statskontoret avstyrker dock förslaget att inrätta en permanent rådgivningsfunktion av nedanstående skäl.

I första hand bör regeringen verka för att de aktörer som har ansvar inom området samordnar sina insatser bättre inom ramen för befintliga strukturer. Statskontoret noterar att regeringen har initierat ett flertal uppdrag med inriktning på rådgivning och samordning kring nyindustrialiseringen och den gröna omställningen. Att dessa insatser varit tillfälliga behöver inte vara ett problem, utan kan vara ett uttryck för att behovet varierar över tid och att statens insatser behöver anpassas därefter.

Om regeringen bedömer att det finns ett behov av en permanent rådgivningsfunktion anser Statskontoret att Tillväxtverket bör få ansvar för funktionen istället för Business Sweden. Skälet för det är att Tillväxtverket redan har närliggande uppdrag inom området. Statskontoret anser vidare att det är mer ändamålsenligt att en statlig myndighet ansvarar för denna typ av funktion, snarare än Business Sweden som ägs av både staten och näringslivet. Det kan finnas en intressekonflikt mellan Business Swedens kärnuppdrag att främja investeringar i Sverige och kommuners behov av råd som kräver att flera olika perspektiv beaktas.

Incitamentspeng för kommunala åtgärder (5.4.2)

Statskontoret avstyrker utredningens förslag om en incitamentspeng i form av ett riktat statsbidrag för kommunala åtgärder vid stora företagsetableringar och företagsexpansioner.

Regeringen har den senaste tiden arbetat för att minska antalet riktade statsbidrag i syfte att förbättra och effektivisera statens styrning och att minska den administrativa bördan för kommuner och regioner. Utredningens förslag om ytterligare ett statsbidrag går i motsatt riktning.

Det finns också en risk att de kommuner som är i störst behov av stöd vid en stor etablering, såsom mindre kommuner med begränsad administrativ kapacitet, har sämst förutsättningar för att ansöka om statsbidrag. Statskontoret noterar även att kommuners kostnader för att ta emot en stor etablering, till exempel detaljplanearbete, rekrytering av kompetens osv, i regel uppstår innan etableringen är säkerställd. Det är därmed oklart hur ett riktat statsbidrag skulle behöva utformas för att överensstämma i tid med kommunens behov.

Utredningen listar en mängd insatser för förstärkning av kommunens planerings-, infrastruktur-, tillstånds-, miljö-, utbildnings-, kultur-, eller arbetsmarknadsverksamhet. Statskontoret anser att utredningen inte tillräckligt tydligt visar vilka behov incitamentspengen avser att täcka. Statskontoret efterfrågar även en analys av eventuella överlapp med andra befintliga stöd som kommuner kan få vid etableringar.

Ansvarsfördelning vid medfinansiering av transportinfrastruktur (5.6.2)

Statskontoret delar utredningens bedömning om att det finns ett behov av en samlad lägesredovisning av hur arbetet med medfinansiering och förskottering fungerar. Statskontoret noterar att det finns rapporter som redovisar uppgifter om medfinansiering och förskottering av statlig infrastruktur, men att det saknas en kvalitativ genomlysning av hur avtalsparterna upplever att arbetet med Trafikverket fungerar. Statskontoret avstyrker dock förslaget att Trafikverket ska få uppdraget. Eftersom utredningen berör Trafikverket bör en oberoende aktör ansvara för utredningen.

Statskontoret avstyrker vidare förslaget om att Trafikverket ska analysera en lämplig utformning av en modell där Trafikverket ska stå för eventuella fördyringar som sker efter att avtalen ingåtts i medfinansierings- och förskotteringsprojekt. Enligt Statskontoret skulle en sådan modell få betydande konsekvenser som utredningen inte belyser i tillräcklig utsträckning. Det handlar bland annat om förändrad ansvarsfördelning mellan olika aktörer, omfattande statsfinansiella effekter och risk för undanträngningseffekter.

Möjlighet att skriva ned studieskulder (5.7.3)

Statskontoret varken tillstyrker eller avstyrker förslaget att överväga att införa en möjlighet att skriva ned sina studieskulder för akademiskt utbildade personer som bor och arbetar i kommuner som tar emot stora företagsetableringar. Statskontoret noterar dock att flera tidigare utredningar har presenterat liknande förslag, men att regeringen har valt att inte genomföra förslaget. Det bör därför först finnas en politiskt uttalad ambition att gå vidare med förslaget innan ytterligare utredning tillsätts.

I detta ärende har Peter Kvist beslutat. Utredare Charlotte Despres har varit föredragande. I beredningen har också enhetschef Elin Berglöf deltagit.

Datum: 2026-10-07

.....	.....
Beslutande	Föredragande
Peter Kvist	Charlotte Despres
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.